

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

Приходько Анна Костянтинівна

УДК 658

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА І
ЗАХОДИ ЩОДО ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ**

Освітньо-професійна програма „Фінанси, банківська справа та страхування”
Спеціальність „Фінанси, банківська справа та страхування”

Автореферат

*дипломної роботи на здобуття кваліфікації
магістра фінансів, банківської справи та страхування*

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана на факультеті обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії на кафедрі фінансів і кредиту

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент,
Лелюк Юлія Миколаївна
*Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри фінансів і кредиту*

Рецензент **Калашник Лариса Вікторівна**
*Головне управління статистики у Полтавській області
начальник*

Захист відбудеться 20 грудня 2018 р. о 9³⁰ годині на засіданні Екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, навчальний корпус № 4, аудиторія № 426

Відповідальний за

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки, для збереження економічної ефективності, рівня рентабельності та забезпечення фінансової стійкості, суб'єкти господарювання мають розробляти стратегії своєї діяльності покладаючись на основи загальноприйнятих методів ефективного управління фінансовими ресурсами. Фінансова стійкість підприємства – це не тільки збереження нормативних показників господарської діяльності протягом певного періоду часу, а в першу чергу – це спроможність підприємства забезпечити здатність безупинного виконання своїх фінансових зобов'язань перед іншими контрагентами, власниками, державою та працівниками.

Ефективне управління фінансовою стійкістю підприємства є запорукою системної реалізації інвестиційних проектів та виконання стратегічних завдань у довгостроковій перспективі. Одним з найважливіших завдань будь-якого підприємства є забезпечення фінансової стійкості з урахуванням непередбачуваних змін зовнішнього середовища. Суб'єкт господарювання в своїй діяльності має враховувати вплив негативних чинників для стабільної роботи всіх складових фінансової системи та виконання розроблених планів.

Здібність кожної комерційної установи фінансувати свою діяльність в довгостроковій перспективі, переносити негативні обставини, підтримувати свою ліквідність та платоспроможність у непередбачуваних випадках свідчить про стійкість фінансового стану, і навпаки. Раціональність використання фінансових ресурсів дозволяє забезпечити підприємству покращення фінансових та виробничих показників, підтримувати ефективність користування основними та оборотними засобами. Значення оцінки та аналізу фінансової стійкості підприємств має найбільшу важливість саме в період погіршення стану фінансового сектору країни та кризового циклу розвитку світової економічної системи.

Без знання основ фінансового менеджменту та застосування ефективних методів управління фінансовою стійкістю, в умовах постійних змін реальної економіки, підприємства не мають можливості повністю використовувати свій виробничий потенціал. В той же час, більшість вітчизняних підприємств не використовують фінансові інструменти для оптимізації своєї діяльності через недостатність чітких методів розроблених з урахуванням специфічності розвитку економічної системи країни.

Дослідженнями теоретичних аспектів і практичних методів управління фінансовою стійкістю займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Г. Г. Базецька, О. І. Барановський, Ю. М. Тютюнник, В. Х. Бівер, М. Д. Білик, І. А. Бланк, В. Є. Брігхем, Є. М. Вердієва, Л. М. Докієнко, В. В. Ковальова, Б. М. Литвин, Н. А. Мамонтова, А. М. Поддєрьогін, Г. В. Савицька, В. К. Савчук, М. В. Стельмах, О. М. Стоянова, О. О. Терещенко, Карян Уолш, А. В. Чупіс, Л. М. Шаблист, О. Н. Волкова, О. М. Загородної, Г. О. Крамаренко, Н. Ю. Мельничука, О. Є. Чорної, І. В. Шварц,

Б. Є. Грабовецького, О. Д. Данілова, М. Я. Коробова, О. О. Непочатенко, Т. Є. Паєнтко, В. Д. Серединської, Ю.С. Цао-Цалко та інші.

Під час ознайомлення з науковими працями обраних дослідників було виявлено, що процес управління фінансовою стійкістю розглядається, як набір окремих частин, що потребують індивідуального вивчення. Удосконалення напрямів використання фінансових ресурсів підприємства потребує узагальненої методики управління, яка дозволила б досереджувати увагу на пошуку шляхів їх розміщення, які при цьому забезпечували б можливість розширення виробництва та зростання доходності, при збереженні достатнього рівня платоспроможності та фінансової стійкості. В сучасних реаліях важливим завданням є розробка правильної організації аналітичного дослідження фінансового стану компанії та своєчасного виявлення проблем в структурі активів для уникнення труднощів в процесі здійснення господарської діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів і кредиту за темою: «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій та установ».

Мета і завдання дослідження. Основною метою дипломної роботи є визначення сутності управління фінансовою стійкістю підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо її поліпшення.

Мета наукового дослідження дозволяє визначити наступні завдання:

- ознайомитися з основними поняттями, сутністю, складовими та особливостями фінансової стійкості підприємства;
- розглянути порядок і методику визначення основних показників фінансової стійкості підприємства;
- дослідити концептуальні основи застосування інструментів фінансового менеджменту в управлінні фінансовою стійкістю підприємства;
- проаналізувати фінансово-економічний стан суб'єкта господарської діяльності;
- розрахувати та провести оцінку динаміки показників фінансової стійкості підприємства;
- виділити основні шляхи забезпечення платоспроможності та підвищення показників фінансової стійкості суб'єкта господарювання;
- розглянути методи для покращення управління фінансовою стійкістю підприємства за допомогою використання інструментів фінансового менеджменту в сучасних умовах.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом проведеного дослідження є процес здійснення виробничої та господарської діяльності в контексті управління фінансовим станом підприємства. Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні основи процесу управління фінансовою стійкістю та дослідження шляхів її вдосконалення.

Методи дослідження. У дипломній роботі використовувались такі методи дослідження як: спостереження – це безперервне і цілеспрямоване дослідження об'єкту, при якому не відбувається втручання в поведінку об'єкта,

а лише фіксується його властивості; аналіз і синтез – комплексний метод дослідження, що ґрунтується на послідовному поділі об'єкту на складові чи властивості (аналіз) та з'єднанні окремих його ланок як єдиного цілого (синтез); інформаційне моделювання – забезпечую дослідника нормативно - теоретичними матеріалами.

Інформаційна база дослідження. Основною інформаційною базою проведеного дослідження є фінансова звітність приватного акціонерного товариства «Фірма«Полтавпиво» м. Полтава за 2015–2017 роки (Додатки А,Б,В). В процесі дослідження методичною базою визначались закони, нормативно–правові акти, положення, які діють на території України, інформаційна база глобальної мережі Інтернет, статистичні дані Державної служби статистики України тощо.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів.

Наукова новизна полягає в теоретичному узагальненні та доповненні основного понятійного апарату фінансової стійкості підприємств та визначенні сукупного інструментарію управління фінансовим станом на основі використання методів фінансового менеджменту для покращення фінансових результатів від здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання.

В процесі дослідження було досягнуто наступних результатів:

- запропоновано власну точку зору щодо визначення категорії «фінансова стійкість» та «управління фінансовою стійкістю»;
- узагальнено перелік основних заходів для забезпечення та підсилення фінансової стійкості;
- впорядковано процес здійснення управління фінансовою стійкістю з визначеними складовими, необхідними для ефективного аналізу фінансового стану підприємства;
- визначено ступінь важливості коефіцієнта фінансової стійкості, як показника значне погіршення якого, має попередити про ймовірність виникнення проблем у компанії з розрахунками по своїм фінансовим зобов'язанням, що може стати причиною банкрутства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці пропозицій щодо підвищення ефективності здійснення управління фінансовою стійкістю підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», які можуть бути взяті до уваги та використанні в процесі здійснення господарської діяльності.

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на IV Всеукраїнській науково – практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики».

Публікації. За результатами дослідження опубліковано роботи загальним обсягом 0,35 ум. др. арк.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 81 найменування, містить 36 таблиць, 24 рисунків, 5 додатків. Основна частина дипломної роботи викладено на 116 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведено дані про апробацію одержаних результатів.

У першому розділі – **«Теоретичні основи управління фінансовою стійкістю підприємства»** – узагальнено сутність, завдання і значення фінансової стійкості підприємства; досліджено класифікацію чинників впливу на фінансову стійкість суб'єктів господарювання; систематизовано показники і методи оцінки фінансової стійкості; досліджено механізм та основні складові управління фінансовою стійкістю на підприємствах; визначено основні етапи процесу та завдання управління фінансовою стійкістю.

В процесі дослідження думок щодо визначення сутності фінансової стійкості було виявлено, що у вітчизняній та зарубіжній економічній літературі не існують чіткого трактування поняття фінансова стійкість. В сучасних умовах до складу управління фінансовою стійкістю включають: розрахунки показників фінансової стійкості, забезпечення безперебійного руху грошових коштів, підтримання ефективності використання фінансових ресурсів, формування збалансованої структури капіталу, підтримання платоспроможності та ліквідності активів та ін. Забезпечення стабільного фінансового стану підприємства потребує комплексного підходу використання існуючих ресурсів та пошуку потенційних джерел фінансування. Найважливішим завданням кожного фінансового менеджера є підтримування фінансової стійкості підприємства. Високий рівень цього показника надає можливість зменшувати залежність підприємства від непередбачуваного впливу негативних внутрішніх та зовнішніх чинників. Підприємство має перевагу у виборі кредиторів, постачальників, персоналу перед конкурентами, адже воно може бути впевнене в тому, що за потреби зможе вчасно розрахуватися по своїм фінансовим зобов'язанням та запобігти банкрутству.

Дослідження більшості наукових праць показує, що недостатня фінансова стійкість є однією з першочергових причин втрати платоспроможності та ліквідності, а перебільшення нормативних показників створює умови, що зменшують швидкість розвитку підприємства через неефективне використання оборотних засобів. Ймовірність розвитку подій при довготривалій недостатності фінансової стійкості та без внесення змін в діяльність суб'єкта господарювання показано на рис. 1.1

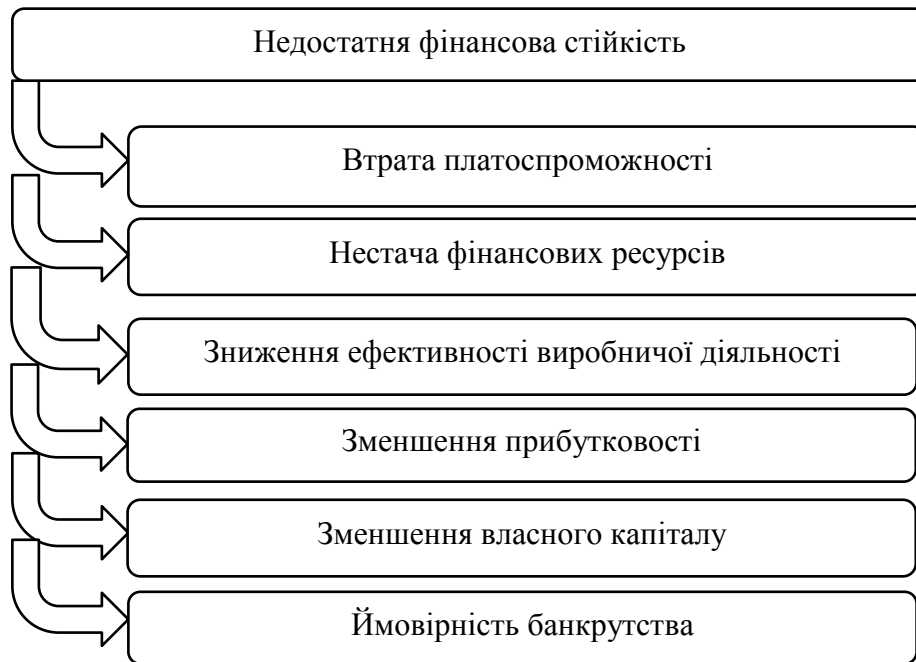

Рис. 1.1. Схема розвитку подій при недостатності фінансової стійкості

В ході вивчення сутності фінансової стійкості було виокремлено наступні типи: абсолютна фінансова стійкість, як результат при якому власні кошти забезпечують запаси й витрати; нормальний стійкий фінансовий стан – визначається, якщо запаси й витрати забезпечуються сумою власних обігових коштів та довгостроковими залученими джерелами; кризовий фінансовий стан – спостерігається тоді, якщо запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування, і підприємство наближається до межі банкрутства. У цілому деякі вчені виділяють четвертий тип фінансової стійкості – нестійкий (передкризовий) фінансовий стан, коли спостерігається погіршення платоспроможності, але не втрачається можливість відновлення рівноваги між платіжними ресурсами та зобов'язаннями в результаті використання тимчасово вільних коштів в оборот підприємства.

Виходячи із сукупності даних слід зазначити, що фінансова стійкість може розглядатися за напрямками показаними на рис.1. 2.

Рис.1.2. Напрями розвитку фінансової стійкості

Результати проведеного аналізу дозволяють зробити узагальнення того, що фінансова стійкість є різнобічною економічною категорією. Отже, не можна відкидати можливості, що в процесі розвитку світової економічної системи фінансова стійкість буде частково змінювати порядок важливості показників, які прямо впливатимуть на фінансовий стан підприємств. Зокрема, в умовах фінансової глобалізації потрібно звертати увагу на перейняття досвіду та створення раціональних та економічно обґрунтованих стандартів ведення бізнесу. Необхідно уточнити, що фінансова стійкість залежить не тільки від стану фінансових показників, своєчасного залучення коштів та контролю за їх використанням, а й від рівня конкурентоспроможності, якості обслуговування та спроможності швидко реагувати на зміни в розпал розвитку інформаційного суспільства.

При аналізі фінансової стійкості рекомендується вирішити такі завдання: - своєчасно і об'єктивно провести діагностику фінансового стану підприємства з метою виявлення негативних ситуацій і причин їх виникнення; - оцінити залежність підприємства від залучених коштів; - визначити рівень незалежності (автономії підприємства від зовнішніх джерел фінансування); - розрахувати й оцінити показники платоспроможності підприємства; - систематизувати основні фактори, що зумовлюють передкризовий (кризовий) фінансовий стан підприємства; - розробити конкретні рекомендації спрямовані на ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства.

В цілому основні завдання при аналізі фінансової стійкості підприємства можна умовно поділи на фінансові та управлінські (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Завдання аналізу фінансової стійкості підприємства

Фінансові	Управлінські
Аналіз абсолютних та відносних показників	Аналіз використання виробничих ресурсів
Аналіз показників рентабельності та фінансових результатів	Аналіз ефективності обраної стратегії та бізнес-планів
Аналіз платоспроможності та ліквідності	Аналіз системи маркетингу
Аналіз структури капіталу	Аналіз ефективності господарської діяльності
Аналіз використання позикових коштів	Аналіз технологічного забезпечення та умов виробництва
Аналіз показників фінансової стійкості	Аналіз обсягу запасів

До важливих складових управління фінансовою стійкістю слід віднести: об'єкти, суб'єкти, ціль, функції, принципи, завдання, процес управління та основні чинники впливу.

Можливості розвитку підприємства залежать від єдності елементів фінансової стійкості. Якщо в поточному періоді відбувається збій управління однією з основних складових системи, то зникають взаємозв'язки між існуючими інструментами, що підтримують процес розширення виробних можливостей. Першочерговим етапом процесу управління можна вважати дослідження навколишньої ситуації. Зауважимо, що більшу увагу необхідно

приділити вивченню зовнішнього середовища, адже сила впливу зовнішніх чинників не підпадає під контроль суб'єкта господарювання та потребує розробки адаптивних планів. Наступним етапом процесу управління фінансовою стійкістю має бути розроблення тактики, що включає в себе використання основних методів та інструментів фінансового менеджменту. В схематичному вигляді загальний процес управління фінансовою стійкістю можна відобразити в наступному вигляді (рис.1.3).

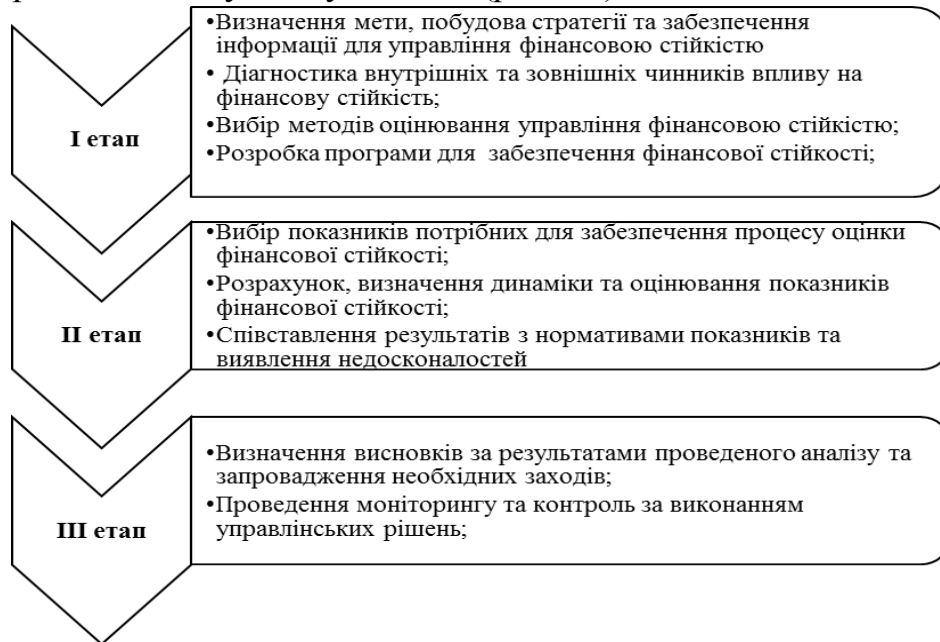

Рис.1.3. Процес управління фінансовою стійкістю

Під час процесу управління в контексті використання інструментів фінансового менеджменту на підприємстві можуть проводитись наступні заходи для забезпечення та підсилення фінансової стійкості: 1) запровадження методів оптимізації структури активів та пасивів з метою мінімізації середньозваженої вартості капіталу або досягнення максимальної ринкової вартості підприємства; 2) управління ефективним формуванням складу оборотних активів з метою підвищення якісних та кількісних показників їх використання; 3) аналіз структури необоротних активів для виявлення «проблемних точок» та їх усунення, і подальшого розвитку для забезпечення розширеного відтворення; 4) запровадження ефективної управлінської політики прибутком для піднесення рівня виробничої потужності та загального розвитку підприємницької діяльності; 5) створення ефективної системи для мінімізації постійних та змінних витрат з максимальним збереженням якісних показників; 6) розробка дійової політики управління грошовими потоками; 7) збереження стабільного стану платоспроможності, яка надасть підприємству впевненість в тому, що воно може забезпечити себе власними коштами та вчасно розрахуватися з боргами; 8) одночасне та регулярне управління дебіторською та кредиторською заборгованостями; 9) розробка та впровадження сучасної маркетингової системи для кращого розуміння потреб ринку та досягнення максимальної ефективності від збутової діяльності.

Основні властивості здійснення управління фінансовою стійкістю наведено на рис.1.4.

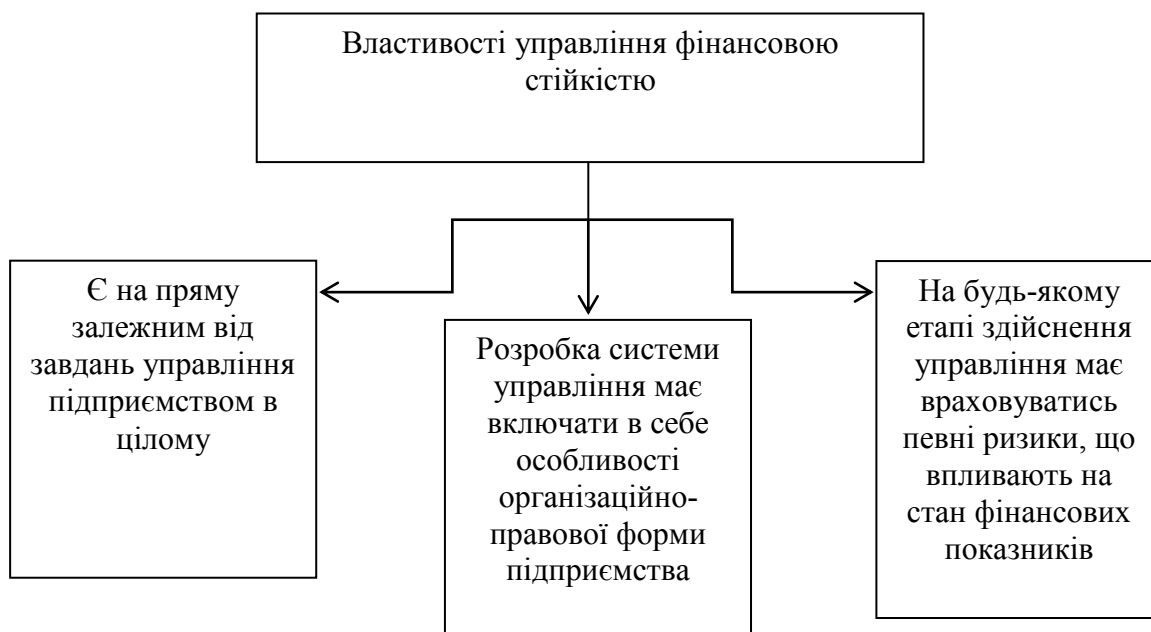

Рис.1.4. Властивості управління фінансовою стійкістю

Отже, виходячи з вищенаведеного, слід узагальнити, що управління фінансовою стійкістю в сфері фінансового менеджменту забезпечується за допомогою використання інструментів управління всіх якісних та кількісних складових фінансової діяльності підприємства для гарантування фінансової безпеки та стабільного розвитку на довгострокову перспективу.

У другому розділі – **«Аналітичні показники оцінки фінансової стійкості та управління нею»** – здійснено фінансово-економічну характеристику підприємства; проаналізовано фінансові результати та показники рентабельності суб'єкта господарювання; проведена оцінка фінансової стійкості та стану управління нею

Провівши аналіз фінансово-економічної характеристики ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» було виявлено, що в цілому зміна загальної суми майна зберігала позитивну динаміку. У 2017 році вартість активів збільшилась на 13219 тис. грн (8,5%) порівняно з 2016 роком, а у 2016 році – на 12875 тис. грн (8,9%) проти 2015 року. До негативних явищ слід віднести значне зменшення в 2016 році грошей та їх еквівалентів на 9136 тис. грн (39,8%) порівняно з 2015 роком. Оскільки ці складові майна підприємства є високоліквідними активами, різке зменшення їх частки може призвести до погіршення показників ліквідності підприємства. В 2017 році динаміка цієї складової змінилася. Сума грошей та їх еквівалентів збільшилась на 832 тис. грн (6,2%) проти 2016 року.

Згідно статуту ПрАТ «Фірма Полтавпиво» – статутний (складений) капітал підприємства складає 67416310, 50 грн. Станом на 31 грудня 2017 року зареєстрований та сплачений статутний капітал складався з 19 261 803 простих акцій номінальною вартістю 3,5 гривні. Станом на 31 грудня 2017 року зміни у

власному капіталі підприємства відбулися в статтях «Додатковий капітал», «Резервний капітал» та «Нерозподілений прибуток» (табл.1.2).

Таблиця 1.2

**Аналіз основних статей власного капіталу згідно Балансу підприємства
ПрАТ «Фірма Полтавпиво» за 2015-2017 рр., (тис. грн)**

Пасив	2015	2016	2017	абсолютні показники, тис. грн		відносні показники, %	
				2016-2015	2017-2016	2016-2015	2017-2016
Зареєстрований (пайовий) капітал	67416	67416	67416	-	-	-	-
Додатковий капітал	18070	14942	12557	-3128	-2385	-17,3	-16
Резервний капітал	1014	1902	1902	888	-	87,6	-
Нерозподілений прибуток	14918	8341	8818	-6577	477	-44,1	5,7
Усього	101418	92601	90693	-8817	-1908	-8,9	-2,1

За період 2015-2017 рр. спостерігалась значне зменшення суми додаткового капіталу. В 2017 році порівняно з 2016 роком додатковий капітал був зменшений на 2385 тис. грн (17,3%). Темп зниження цього показника відбувається за рахунок дооцінки основних засобів минулих років та нарахування на неї амортизації та спрямування коштів до складу нерозподіленого прибутку. Збиткова діяльність підприємства потребує використання додаткового капіталу через нестачу коштів в інших джерелах фінансування.

У підсумку аналізу можна прослідкувати негативний напрям розвитку фінансової діяльності підприємства, оскільки за період 2015-2017 року сума власного капіталу стала зменшуватись в більшій мірі через покриття витрат за рахунок власних коштів.

В результаті аналізу залучених джерел фінансування спостерігається темп зростання довгострокової заборгованості, а саме: в 2016 році вона збільшилась на 9526 тис. грн (37%) порівняно з 2015 роком, а в 2017 – на 3008 тис. грн (8%) порівняно з попереднім періодом. Також слід зазначити, що ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» не використовує кредитів банку. Однак, за період 2015-2017 років підприємство значно підвищило величину поточної кредиторської заборгованості та поточних забезпечень.

Для того щоб проаналізувати ефективність політики кредитування необхідно оцінити показник співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості тому, що від цього безпосередньо залежить стан платоспроможності та ліквідності підприємства.

Зміна поточної дебіторської заборгованості підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» наведено у табл. 1.3.

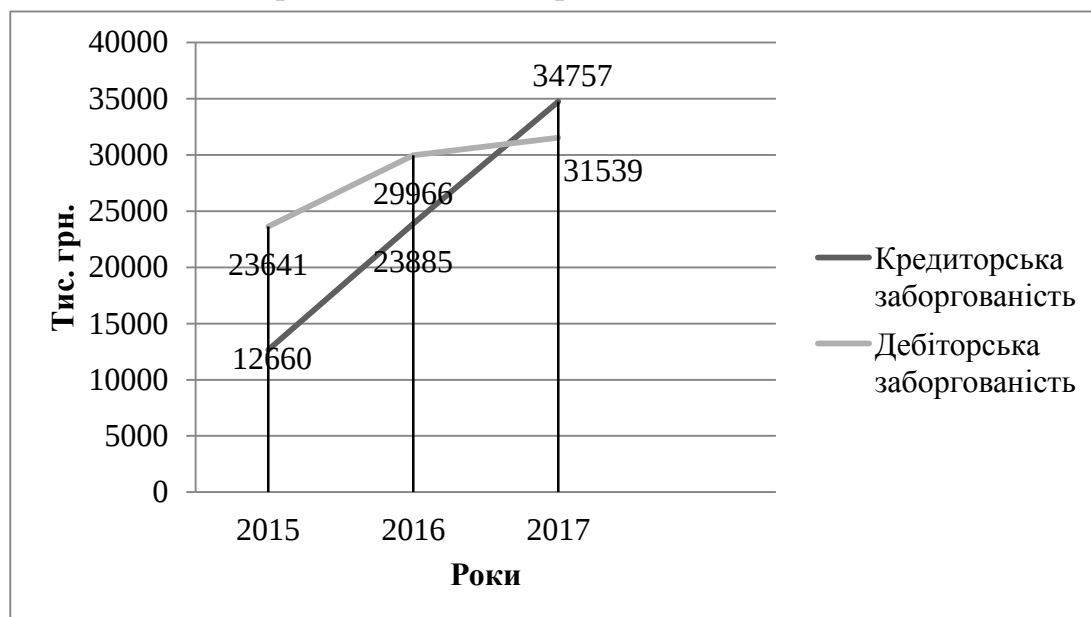
Таблиця 1.3

**Аналіз поточної дебіторської заборгованості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»
за 2015-2017 рр., (тис. грн)**

Складова	2015	2016	2017	2016-2015		2017-2016	
				тис. грн	%	тис. грн	%
Торговельна дебіторська заборгованість	26243	29272	34388	3029	11,5	5116	17,5
Аванси видані	2316	6007	1675	3691	у 2,6 р.б.	-4332	-72,1
Розрахунки з бюджетом	-	-	891	-	0,0	891	-
Інша дебіторська заборгованість	85	36	26	-49	-57,6	-10	-27,8
Резерв під зменшення корисності дебіторської заборгованості	5003	5349	5441	346	6,9	92	1,7
Чиста вартість торговельної дебіторської заборгованості	23641	29966	31539	6325	26,8	1573	5,2

За результатами розрахунків можна зробити висновки, що підприємство стало збільшувати кредитування для своїх покупців, зокрема, тому, що чиста вартість торговельної дебіторської заборгованості збільшувалась за рахунок росту вартості торговельної дебіторської заборгованості.

Дослідивши динаміку кредиторської та дебіторської заборгованості слід зробити порівняння їх показників та визначити їх співвідношення. З рис.1.5 видно, що динаміка росту в кредиторській заборгованості вища. В такому випадку слід визначити показник співвідношення – в 2017 р. його значення дорівнює 0,907, в 2016 р. – 0,797, в 2015 р. – 0,536.

**Рис. 1.5. Порівняння динаміки кредиторської та дебіторської заборгованостей
ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2015–2017 рр. (тис. грн)**

Таким чином, у 2017 році на 1 грн кредиторської заборгованості припадало 90 коп. дебіторської. В цілому значення цього показника за період 2015-2017 років покращився та знаходиться близько до нормативу, що в ідеалі має дорівнювати одиниці.

Важливими показниками оцінювання фінансового стану підприємства є показники ліквідності та платоспроможності. Аналіз ліквідності балансу підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2015-2017 рр. в табл.1.4.

Таблиця 1.4

**Оцінювання ліквідності балансу підприємства ПрАТ «Фірма
«Полтавпиво» за 2015-2017 рр., (тис. грн)**

Нерівність	2015		2016		2017		Надлишок (+), нестача (-) платіжних засобів		
	Акти -ви	Паси -ви	Акти -ви	Паси -ви	Акти -ви	Паси -ви	2015	2016	2017
$A1 \geq P1$	22965	12038	13829	21960	14631	33430	10927	-8131	-18799
$A2 \geq P2$	23641	5431	29966	5992	31542	6342	18210	23974	25200
$A3 \geq P3$	19962	26287	26860	36188	47773	38871	-6325	-9328	8902
$A4 \leq P4$	66568	101418	85462	92601	75630	90633	-34850	-7139	-15003
Висново, щодо ліквідно- сті балансу	Не абсолютно ліквідний		Не абсолютно ліквідний		Не абсолютно ліквідний		х	х	х

Баланс підприємства протягом досліджуваного періоду вважався не абсолютно ліквідним. У 2017 та 2016 році спостерігалась нестача високоліквідних платіжних засобів для покриття найбільш термінових зобов'язань та забезпечень. Разом з тим у 2017 році потреба в них збільшилась на 10678 тис. грн (31,3%) порівняно з 2016 роком. Проте в 2017 році виконувались інші нерівності, а це означає, що підприємство було платоспроможним та мало можливість підтримувати задовільний рівень фінансової стійкості. Протягом періоду 2015-2016 року спостерігалась нестача низьколіквідних активів відповідно у сумі 6325 тис. грн. та 9328 тис. грн. У 2017 низьколіквідні активи були в надлишку 8902 тис. грн. Надлишок середньоліквідних оборотних активів спостерігався протягом всього періоду дослідження. Підприємству необхідно проаналізувати поточну структуру оборотних активів та впроваджувати заходи щодо збільшення готівки за рахунок реалізації існуючих запасів

У 2017 році коефіцієнт фінансової автономії становив - 0,536. Тобто можна зробити висновок, що підприємство ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» було незалежним від зовнішніх суб'єктів на 53,6%. Слід зазначити, що підприємство протягом останніх двох років знаходилося в зоні збитковості. Не дивлячись на це, воно змогло залишитися в межах нормативу даного коефіцієнта. Проте за

період 2015-2017 рр. спостерігалось зменшення фінансової незалежності. Порівняно з 2016 роком підприємство зменшило значення показника на 0,058 (9,7%) та на 0,172 (24,3%) відносно 2015 року.

Не зважаючи на те, що протягом 2016-2017 рр. на підприємстві спостерігалась тенденція погіршення більшості показників оцінювання фінансової стійкості, вони не досягли критичного значення рекомендованих нормативів та забезпечили підприємству можливість зменшити збитковість від господарської діяльності. Керівництву підприємства необхідно розробляти подальші дії, що забезпечать зміну динаміки для покращення фінансового стану та зменшення фінансової залежності від зовнішніх кредиторів.

Оцінювання типу фінансового стану підприємства наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

**Оцінювання типу фінансової стійкості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»
за 2015-2017 рр. тис. грн**

Показник	2015	2016	2017	Зміна (+,-)	
				2016-2015	2017-2016
Власний капітал	101418	92601	90693	-8817	-1908
Необоротні активи	76784	85462	75630	8678	-9832
Власні оборотні кошти	24634	7139	15063	-17495	7924
Довгосрокові зобов'язання та забезпечення	26287	36188	38871	9901	2683
Запаси	19948	26852	45925	6904	19073
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язання та забезпечення для формування запасів	50921	43327	53934	-7594	10607
Загальна величина джерел формування запасів	50921	43327	53934	-7594	10607
Надлишок або нестача власних оборотних коштів для формування запасів	4686	-19713	-30862	-24399	-11149
Надлишок або нестача власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язання та забезпечення для формування запасів	30973	16475	8009	-14498	-8466
Надлишок або нестача загальної величини джерел формування запасів	30973	16475	8009	-14498	-8466
Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування	1,235	1,614	1,174	x	- 0,439
Надлишок, нестача відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн	0,235	0,614	0,174	x	- 0,439
Тип Фінансової стійкості	Абсолют-на фінансова стійкість	Нормаль-на фінансова стійкість	Нормаль-на фінансова стійкість	x	x

За отриманими розрахунками з табл. 1.5 можна зробити висновок, що на кінець 2017 року в підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» було недостатньо власних обігових коштів на покриття запасів в розмірі 30862 тис. грн. У 2016 році також спостерігалась нестача у розмірі 19713 тис. грн, що була менша на 11149 тис. грн (56,6%) відносно 2017 року. Для забезпечення покриття запасів і витрат підприємство використовує довгострокові позикові кошти. Це допомогло підприємству в період 2016-2017 рр. зберегти нормальний фінансовий стан. Зауважимо, що в 2015 році в компанії спостерігалась абсолютна фінансова стійкість, яка в теперішній час зустріється нечасто. Такий стан характеризує повне забезпечення запасів за рахунок власних оборотних коштів.

Для того, щоб забезпечити підприємству абсолютний стійкий або нормальний фінансовий стан підприємству слід впровадити наступні заходи: - дотримуватися напряду діяльності, що забезпечить збільшення вартості власного капіталу; - запровадити на підприємстві політику ефективного використання необоротних активів, що в свою чергу дозволить зменшити вартість за рахунок продажу та здачі в оренду неексплуатаційних необоротних активів; - оптимізація обсягів запасів до кількості, необхідної для провадження поточної діяльності та забезпечення страхових резервів.

Проаналізувавши фінансове становище підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» можна дійти висновку, що в 2017 році воно покращило результати своєї фінансово-господарської діяльності порівняно з 2016 роком. За рахунок збільшення обсягів продажу підприємство змогло покрити всі операційні витрати та отримало фінансовий результат від операційної діяльності у вигляді прибутку. Проте отриманого обсягу чистого доходу від операційної діяльності не вистачило для покриття всіх фінансових витрат та в результаті призвело до отримання чистого фінансового результату у вигляді збитку. Збільшення частки залучених фінансових ресурсів спричинило зменшення рівня платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, хоча всі показники залишилися в межах нормативних значень. Підприємству необхідно збільшувати частку високоліквідних активів за рахунок проведення заходів для оптимізації величини запасів та зменшення суми дебіторської заборгованості. Протягом 2016-2017 років спостерігалася збиткова діяльність підприємства. При цьому у 2017 році показники збитковості значно зменшились, порівняно з 2016 роком, в якому відбулося значне погіршення всіх показників рентабельності та відбувся перехід в межі збитковості порівняно з 2015 роком за рахунок отримання збитків від операційної діяльності.

У третьому розділі – **«Основні шляхи удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства»** – обґрунтовано підтримання оптимальної структури капіталу підприємства для забезпечення фінансової стійкості; запропоновано шляхи забезпечення платоспроможності та стабілізації фінансового стану підприємства; з'ясовано можливості використання автоматизованих інформаційних систем в управлінні фінансовою стійкістю підприємства.

Співвідношення частин власного та залученого капіталу є важливим важелем впливу від якого залежить загальний фінансовий стан та досягнення поставлених цілей. Підприємства, що здійснюють свою діяльність на території України приділяють мало уваги, або взагалі не використовують наукові методи для визначення оптимальної структури капіталу. При нинішніх умовах функціонування, коли на діяльність підприємств впливають безліч зовнішніх чинників, аналіз структури та тенденції зміни обсягу капіталу має визначатися, як основне завдання, що забезпечить підтримання фінансової стійкості.

У ході дослідження фінансового стану підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» одними з головних критеріїв оцінювання є показники стану ліквідності та платоспроможності. Досить велика кількість підприємств в процесі своєї діяльності часто опиняються на межі банкрутства через неефективну методику управління фінансовим джерелами. Процес управління оборотними активами є основою забезпечення високого рівня платоспроможності підприємства та стабільного отримання цільових фінансових результатів. Особливою характерною ознакою даного виду активів є те, що вони мають можливість швидкого перетворення з одного виду в інший за короткостроковий період. Тому при здійсненні управлінських рішень необхідно проводити аналіз кожної складової та визначити оптимальні обсяги в загальній структурі оборотних активів. Одним з найбільших недоліків даного виду активів, що ускладнюють процес управління ними є те, що їх високоліквідна частина (гроші та дебіторська заборгованість) мають схильність до швидкого знецінення під впливом інфляційних процесів в країні.

Управління дебіторською заборгованістю дозволяє зменшити період переведення заборгованості покупців в грошовий еквівалент тим самим покращити показники оборотності оборотних активів в цілому. Підприємства можуть використовувати різні методи для максимізації отримання виплат. Методи юридичного характеру мають включати види діяльності, що пов'язані з роботою в плані отримання виплат від сумнівних боргів за допомогою звертань до суду та пред'явлення претензій, застосування фінансових санкцій, штрафів, посилення контролю та запровадження жорстких умов кредитування до неблагодійних покупців. Чітко розрахована система знижок для покупців могла б стимулювати їх до передчасної оплати, внесення авансів та намагання здійснити вчасну оплату за продукцію, тим самим збільшуючи грошове надходження та зменшуючи суми залучених коштів для фінансування власної кредиторської заборгованості. Дуже часто виходить так, що підприємство планує певні граничні обсяги дебіторської заборгованості яка мали б формуватися на певні періоди та яка була б задовільною в межах здійснення основної діяльності, однак, через неспроможність дебіторів вчасно розрахуватися по своїм зобов'язанням виникають непередбачувані потреби в залученні додаткових коштів. Тому перед складанням умов договору для дебіторів, повинен бути здійснений аналіз кожного з них.

Надання знижок для покупців є ефективним способом забезпечення прискорення грошового обігу. В процесі розроблення ефективної розрахункової політики пропонується спрогнозувати показники для підприємства ПрАТ

«Фірма «Полтавпиво» при введенні нової політики net 3/5 60 та порівняємо її з нинішньою політикою net 60 (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Розрахунок доцільності використання знижки при реалізації пива та безалкогольної продукції у ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за даними 2017 р.

Показник	Нинішня політики net 60	Нова політики net 3/5 60	Зміна (+,-)
Чиста виручка від реалізації пива та безалкогольних напоїв, тис. грн	254301	267016	12715
Змінні витрати, тис. грн.	169098	177553	8455
Маржинальний прибуток, тис. грн	85203	89463	4260
Середній термін погашення дебіторської заборгованості, днів	37	32	-5
Середньоденний продаж, тис. грн.	706	742	35
Середня величина річної дебіторської заборгованості, тис. грн	26136	23735	-2402
Інвестицій в дебіторську заборгованість, тис. грн.	17380	15842	-1597
Вартість інвестицій в дебіторську заборгованість, тис.грн	4553	4135	-418
Витрати на знижки, тис. грн	-	1202	1202
Загальні витрати пов'язані з дебіторською заборгованістю, тис. грн	4553	5337	784
Маржинальний прибуток після вирахування витрат, пов'язаних з дебіторською заборгованістю, тис. грн	80650	84127	3477

В процесі розрахунку ми включили всю суму дебіторської заборгованості та всіх наявних в даному періоді переліку дебіторів. Зазначимо, що даний результат є умовним, адже потребує детального аналізу спеціалістів з приводу контролю по отриманню виплат від кожного покупця. Дану методику можливо застосовувати окремо до кожного покупця та визначати відсоток знижки покладаючись на попередній аналіз співробітництва (обсяги закупок, історія розрахунків та ін.).

В планових розрахунках слід зазначити, що управління дебіторською заборгованістю направлене на встановлення оптимального розміру та виконання всіх запропонованих заходів для своєчасної її інкасації може забезпечити зменшення дебіторської заборгованості в середньому на 15%.

При аналізі оборотних активів чималу увагу необхідно спрямувати на управління запасами, адже велика їх частина при тривалому зберіганні заморожує значну частину грошових активів.

Для отримання максимальних результатів підвищення ліквідності та платоспроможності підприємству необхідно включити в процес управління запасами методи щодо встановлення оптимального розміру запасів.

Надлишкові резерви цих видів продукції можуть бути причиною погіршення якості, тому компанія завжди має бути зацікавлена в швидкій реалізації існуючих запасів, які затримують закупку нових. Також зберігання великої кількості запасів потребують значних витрат для їх зберігання. Розрахунки багатьох зарубіжних та вітчизняних фінансистів свідчать про те, що витрати по зберіганню запасів можуть складати мінімально від 20% до 40% від їхньої закупівельної ціни. Витрати по кожному виробу, що є в запасі у підприємства, повинні бути меншими від витрат, пов'язаних з його відсутністю. Тільки ця ознака є основною причиною створення запасів.

Одним з напрямів зменшення запасів готової продукції та підвищення продажів може бути ефективна робота відділу маркетингу. Наприклад, за рахунок впровадження інноваційних технологій поширення інформації (Інтернет, соціальні мережі, актуальні види рекламних повідомлень) можна контактувати з молодшою аудиторією, а також з прихильниками бренду, комунікуючи з ними у зручних для них каналах комунікації. Таким чином можна зменшити загальну суму готової продукції в середньому на 20%.

Проведемо розрахунок доцільності впровадження даних рішень для покращення показників платоспроможності та фінансового стану підприємства (табл.1.7).

Таблиця 1.7

Порівняння фактичних та цільових даних на 2018 рік після збільшення високоліквідних активів підприємства та покращення показників платоспроможності

Показники	Фактичні дані за 2017 р.	Цільові дані на 2018 рік	Зміна (+,-)
Вихідні дані			
Вартість дебіторської продукції, тис. грн	28947	24 605	-4342
Вартість готової продукції, тис. грн	5350	4 280	-1070
Сума власних високоліквідних грошових коштів, тис. грн	14689	20 101	5412
Відносні показники платоспроможності			
Абсолютної ліквідності	0,369	0,505	0,136
Швидкої ліквідності	1,571	1,571	-
Загальної ліквідності	2,356	2,356	-
Платоспроможності	0,369	0,369	-
Критичної ліквідності	1,192	1,192	-
Покриття запасів	2,040	2,089	0,049

За рахунок внесення запропонованих змін підприємство має можливість збільшити суму власних високоліквідних коштів на 5412 тис. грн.(36,8%) за рахунок зменшення суми дебіторської заборгованості та готової продукції на складі за допомогою впровадження маркетингових заходів.

Управління прибутком використовується для відображення змін фінансового результату після проведення запровадження запропонованих заходів. Ми можемо прогнозувати, що після проведення аналізу та оптимізації структури запасів за рахунок продажів надлишків, ведення нової кредитної політики дебіторів, запровадження нових маркетингових заходів, розроблення нової збутової стратегії та залучення нових покупців виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) умовно збільшиться на 10% (табл.1.8).

Таблиця 1.8

**Розрахунок сили впливу операційного важеля підприємства
ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2015-2017 рр.**

Показник	2015	2016	2017	Зміна (+,-)		
				2016-2015	2017-2016	2017-2015
Маржинальний дохід, тис. грн	97750	74451	91146	-23299	16695	-6604
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн	27515	-4729	2800	-32244	7529	-24715
Операційний важіль	4	-16	33	-19	49	29
Прогнозована зміна виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),%	10	10	10	-	-	-
Сила впливу операційного важеля, %	36	-157	326	-193	483	290

Розрахуємо можливу прогнозовану зміну чистого фінансового результату підприємства при умові сталого значення фінансових та інших витрат згідно фінансової звітності підприємства за 2017 рік в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

**Розрахунок прогнозованого чистого фінансового результату
ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» на 2018 рік**

Показник	Фактичні дані за 2017 р.	Прогнозовані дані на 2018 рік	Зміна (+,-)
Чистий дохід	260086	286095	26009
Змінні витрати	168940	185834	16894
Постійні витрати	88346	88346	0
Загальна сума витрат	257286	274180	16894
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2800	11915	9115
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	-1628	7487	9115
Витрати (дохід) з податку на прибуток	33	1348	1315
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-1595	6139	7734

При використанні даного методу визначення зміни прибутку необхідно враховувати ряд особливостей, які безпосередньо впливають на ефективність

зазначеного інструменту регулювання: – сила операційного важеля проявляє себе тільки на короткий термін часу, адже сума постійних витрат підприємства може залишатися стабільною впродовж короткого періоду часу; – дія операційного важеля має протилежну спрямованість – при явищі зменшення обсягу продажів розмір прибутку підприємства також зменшується; – між операційним левериджем і прибутком компаній існує пропорційна залежність: чим більший прибуток підприємства, тим менша сила впливу операційного важеля і навпаки.

Однак можна припустити, що підприємство має змогу регулювати поточну суму витрат за рахунок впровадження наступних запропонованих заходів: - здійснювати закупівлі необхідних товарів спільно з іншими покупцями у одного постачальника з метою зменшення транспортних і інших витрат; - використовувати більш дешеві матеріали, які не матимуть впливу на якість продукції (наприклад спробувати аналоги імпортованої сировини на вітчизняному ринку); - розробити систему, що дозволить зменшити витрати на енергоресурси; - можливість укладання більш вигідних договорів з постачальниками або пошук нових, які можуть запропонувати умови сприятливіші за існуючі; - провести аналіз використовуваних технологій і організації праці з метою виявлення можливостей мінімізації використання сировини та ін.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних, методичних і практичних основ управління фінансовою діяльністю підприємства на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» дало змогу зробити наступні висновки.

1. В результаті дослідження сутності фінансової стійкості було виявлено, що на даному етапі розвитку економічної науки не існує чіткого визначення цього поняття. Більшість вчених вважає, що фінансову стійкість слід ототожнювати з платоспроможним станом підприємства. Проте, на нашу думку до категорії «фінансова стійкість» необхідно включати стабільний стан усіх показників, які впливають на здійснення основної фінансової діяльності та виробничі процеси, що забезпечують отримання запланованих результатів. Фінансова стійкість характеризує узагальнений стан підприємства на певний період.

2. Розглянуто найбільш розповсюдженні системи показників, що можуть надати максимальний обсяг інформації про ефективність здійснення господарської діяльності та найправильніше визначити фінансове становище підприємства. Однак негативною стороною використання цих методів є те, що розрахунки проводяться за звітний період, а збирання необхідної інформації вимагає великої кількості часу вже після закінчення досліджуваного періоду. Тому фінансовому менеджеру важко маніпулювати окремими процесами фінансової діяльності та розробляти заходи для поліпшення стану в теперішньому часі.

3. Дослідження всіх аспектів управління фінансовою стійкістю дозволило виділити концептуальні основи та шляхи управління, що спрямовується на вдосконалення фінансових процесів в мікроекономічному масштабі. До основних складові фінансового управління фінансовою стійкістю відносять : об'єкти, суб'єкти, цілі, функції, принципи, завдання, основні чинники впливу. До головних цілей управління фінансовою стійкістю відносять: - підтримку фінансового стану; - максимізацію ринкової вартості підприємства; - стабільного отримання чистого прибутку; - отримання нових джерел фінансування та ін.

4. Уточнено, що на кінець 2017 року розмір статутного (zareestrovano) капіталу залишився без змін. В 2017 році сума власного капіталу підприємства зменшилась на 1908 тис. грн (2,1%) порівняно з 2016 роком та на 10725 тис. грн (10,6%) відносно 2015 року. Зниження вартості капіталу відбулося за рахунок зменшення додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку. У 2017 році відносно 2016 року показники зменшились відповідно на 2385 тис. грн (16%) та 477 тис. грн (5,7 %). В цілому за 2015–2017 рр. додатковий капітал зменшився на 5513 тис. грн (30,5%), а сума нерозподіленого прибутку – на 6100 тис. грн (40,9%). На кінець 2017 року сума резервного капіталу становила 1902 тис. грн.

5. В результаті проведеного аналізу виявлено, що в 2017 році підприємство покращило значення показників фінансових результатів відносно 2016 року, проте, все одно залишилося в межах збиткової діяльності. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 17826 тис. грн (7,5%) та 8413 тис. грн (3,4%) порівняно з 2016 та 2015 роками відповідно. Сума собівартості реалізованої продукції збільшилась на 7160 тис. грн (3,8%). За рахунок отримання темпу зростання виручки та зменшення темпу росту собівартості валовий прибуток у 2017 році збільшився на 10666 тис. грн (22,7%) порівняно з 2016 роком. Також збільшились доходи від іншої операційної діяльності на 2040 тис. грн (54,5 %). Адміністративні витрати та витрати на збут збільшились на 19% та 21,7 %. Підприємство зменшило суму інших операційних витрат на 19,5%. В результаті змін підприємство отримало фінансовий результат від операційної діяльності у вигляді прибутку – 2800 тис. грн. Цих отриманих коштів не вистачило, щоб повністю покрити фінансові та інші витрати, які в 2017 році збільшились на 18,9% та 82,4% відповідно відносно 2016 року. Фінансовий результат від оподаткування залишався збитком, що був зменшений на 6618 тис. грн. (80,3%). Після нарахування податку на прибуток підприємства – чистий збиток у 2017 році зменшився на 81,7% та становив – 1595 тис. грн.

6. Дослідження відносних показників ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» показало, що в 2016–2017 році спостерігалась збитковість використання активів підприємства. Збитковість сукупного капіталу становила 1%, та порівняно з 2016 роком вона зменшилась на 4,5 в. п. Чиста збитковість сукупного капіталу також була в розмірі 1% та зменшилась на 4,8 в. п. проти 2016 року. Щодо власного капіталу, то підприємство отримало збитковість у розмірі 1,8% та чисту збитковість –

1,7%. Позитивним аспектом можна вважати зменшення показників збитковості, проте діяльність компанії не можна вважати достатньо ефективною, поки воно не повернеться в межі рентабельного функціонування. Рентабельність продажу в 2017 році збільшилась на 2,8 в. п. порівняно з 2016 роком та становила 22,7 %. Це пояснюється збільшенням чистого доходу від реалізації продукції та незначним збільшенням собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), що призвело до підвищення валового прибутку підприємства.

7. Баланс підприємства протягом досліджуваного періоду вважався не абсолютно ліквідним. У 2017 та 2016 році спостерігалась нестача високоліквідних платіжних засобів для покриття найбільш термінових зобов'язань та забезпечень. Разом з тим у 2017 році потреба в них збільшилась на 10678 тис. грн. (31,3%) порівняно з 2016 роком. Проте в 2017 році підприємство мало надлишки середньоліквідних та низьколіквідних активів, а це означає, що підприємство може вважатися платоспроможним та мало можливість підтримувати задовільний рівень фінансової стійкості.

8. Результати проведеного аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» показав, що підприємство можна вважати фінансово стійким та платоспроможним. Коефіцієнт фінансової автономії у 2017 році становив 0,536. Отже, в загальній вартості капіталу частка власного капіталу становила 53,6%. Значення даного показника забезпечувало кредиторам підприємства мінімальний ризик, оскільки компанія мало змогу покрити всі свої зобов'язання та забезпечення за рахунок власних коштів. Коефіцієнт фінансового ризику показав, що в 2017 році підприємство на 1 грн власного капіталу залучило 87 коп. залученого капіталу. Збільшення значення цього показника характеризує підвищення ризику вкладання додаткових коштів в діяльність підприємства, проте, результати розрахунків не перевищують рекомендованих нормативів.

Не зважаючи на те, що протягом 2016-2017 рр. на підприємстві спостерігалась тенденція погіршення більшості показників оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності, вони не досягли критичного значення рекомендованих нормативів та забезпечили підприємству можливість зменшити збитковість від господарської діяльності. Керівництву підприємства необхідно розробляти подальші дії, що забезпечать зміну динаміки для покращення фінансового стану та зменшення фінансової залежності від зовнішніх кредиторів.

9. Оцінювання типу фінансової стійкості показало, що підприємство в 2016-2017 роках мало нормальну фінансову стійкість. В 2017 році спостерігалась нестача власних обігових коштів для формування запасів у розмірі 30862 тис. грн. Порівняно з 2016 роком нестача збільшилась на 11149 тис. грн (56,6%). Для забезпечення покриття запасів і витрат підприємство використовувало довгострокові позикові кошти. Зауважимо, що в 2015 році в компанії спостерігалась абсолютна фінансова стійкість, яка в теперішній час зустріється нечасто. Такий стан характеризує повне забезпечення запасів за рахунок власних оборотних коштів.

Однак за іншою модифікацією методики визначення типу фінансового стану, яку пропонує Б. В. Гринів, що ґрунтується на визначенні забезпеченості запасів за рахунок власних обігових коштів та «нормальних джерел фінансування запасів» до яких входять: короткострокові кредити банків та кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. За даних умов в 2016-2017 рр. тип фінансового стану підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» визначався нестійким. У висновку слід зазначити, що без врахування довгострокових позикових коштів підприємство не могло забезпечити покриття витрат спрямованих на формування запасів і в нього виникала необхідність в залученні додаткових джерел фінансування.

10. Згідно результатів розрахунку ефекту фінансового левериджу використання позикових коштів для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» є ефективним, оскільки забезпечує підприємству приріст рентабельності власного капіталу. Компанія у свої діяльності не використовує довгострокових та короткострокових кредитів від банківських установ, тому при розрахунку середньозваженої вартості позикових коштів враховувалась ціна поточних довгострокових зобов'язань. Проведена оптимізації структури капіталу ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності показала, що оптимальним співвідношення власних та залучених коштів – 0,400. При розрахунку не враховувалась частка поточних зобов'язань та забезпечень тому, що вони визначаються безоплатними джерелами фінансування.

Проведений розрахунок оптимізації за критерієм мінімізації середньозваженої вартості капіталу визначив, що підприємство має змогу мінімізувати середньозважену вартість сукупного капіталу при структурі 50% на 50%. Однак така структура на даний момент є недоцільною, оскільки вона погіршує значення показників фінансової стійкості. Тому можна вважати, що поточна структура (54% власного капіталу та 46% залученого капіталу) є цілком обґрунтованою та доцільною.

11. Основними шляхами забезпечення платоспроможності та стабілізації фінансового стану підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» були б наступні пропозиції:

- проводити заходи щодо підвищення ефективності використання оборотних активів. При впровадженні управлінських рішень необхідно проводити аналіз кожної складової та визначити оптимальні обсяги в загальній структурі оборотних активів;

- управління дебіторською заборгованістю має бути спрямоване на прискорення отримання виплат за допомогою методів юридичного спрямування, розробки системи впливу за допомогою прямих каналів інформування та запровадження стимулюючих важелів. Ефективним методом прискорення отримання грошових виплат від покупців є економічно обґрунтована політика знижок, яка дозволяла б зменшувати терміни інкасації дебіторської заборгованості та залучати нових клієнтів для яких дана знижка була б фінансово вигідною;

- підприємству необхідно розробляти заходи щодо підвищення рівня продажів для пришвидшення темпу реалізації готової продукції. Одним з варіантів для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» є впровадження наступних маркетингових заходів: нова маркетингова стратегія може включати пошук та розробку нових методів збуту, а також підвищення ефективності старих каналів дистриб'юції. Це дозволить підприємству підвищувати рівні продажів за рахунок залучення клієнтів, збільшувати надходження грошових коштів від операційної діяльності та зменшувати обсяги надлишкових запасів;

- для забезпечення ефективного управління прибутком слід використовувати методику прогнозування зміни прибутку за рахунок сили впливу операційного важеля. Він є одним з інструментів фінансового менеджменту, що дозволяє здійснювати планування результатів на майбутній період в короткостроковій перспективі;

- для того щоб підвищити точність та швидкість прийняття рішень щодо управління основними ланками господарської діяльності, здійснювати постійний контроль за фінансовим станом та своєчасного виявляти проблеми, спеціалістам необхідно використовувати інноваційну автоматизовану систему управління активами та здійснювати постійний моніторинг за новинками для удосконалення інформаційного забезпечення на підприємстві. На даному етапі для автоматизації проведення розрахунків по оптимізації структури капіталу рекомендується використовувати можливості програми Microsoft Excel.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Приходько А. К. Концептуальні основи застосування інструментів фінансового менеджменту в управлінні фінансовою стійкістю підприємств / А. К. Приходько // Збірник доповідей IV Всеукраїнської наук.-практ. конф., [« Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики»], (м. Полтава 1 грудня 2017 року). – Полтава, 2017- С.111-113

2. Лелюк Ю. М. Фінансова стійкість підприємств у ринкових умовах: порівняльний аналіз існуючих теоретичних підходів / Ю. М. Лелюк, А. К. Приходько // Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу [Текст] : зб. наук. пр./ ПДАА, - Вип. 18. Том 1. – Полтава, 2018. – С.155-158

АНОТАЦІЯ

Приходько А. К. Управління фінансовою стійкістю підприємства і заходи щодо її поліпшення – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації «Магістр фінансів, банківської

справи та страхування» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

У роботі узагальнено підходи науковців щодо визначення сутності фінансової стійкості, її місця та ролі в процесі господарської діяльності, змісту управління нею на підприємстві.

Опрацьовано нормативну базу в сфері формування системи управління фінансовою стійкістю, а також досліджено проблеми застосування методів оптимізації діяльності підприємства, підвищення рівня ефективності та забезпечення його платоспроможності, фінансової незалежності, як характеристики прибутковості та фінансової стійкості.

Проаналізовано фінансові результати і показники рентабельності підприємства. Проведено всебічну оцінку фінансової стійкості та стану управління нею на підприємстві. Обґрунтовано основні напрями вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства шляхом оптимізації структури капіталу, забезпечення платоспроможності й стабілізації фінансового стану. Запропоновано шляхи удосконалення механізму підтримання стійкого фінансового становища підприємств.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність, капітал, ефективність, управління підприємством, оптимізація структури капіталу, запас фінансової міцності, операційний важіль.

АНОТАЦІЯ

Приходько А. К. Управление финансовой устойчивостью предприятия и меры по ее улучшению - Рукопись.

Дипломная работа на соискание квалификации «Магистр финансов, банковского дела и страхования» по специальности «Финансы, банковское дело и страхование». - Полтавская государственная аграрная академия, Полтава, 2018.

В работе обобщены подходы ученых к определению сущности финансовой устойчивости, ее места и роли в процессе хозяйственной деятельности, содержания управления ею на предприятии.

Обработано нормативную базу в сфере формирования системы управления финансовой устойчивостью, а также исследованы проблемы применения методов оптимизации деятельности предприятия, повышения уровня эффективности и обеспечения его платежеспособности, финансовой независимости, как характеристики прибыльности и финансовой устойчивости.

Проанализированы финансовые результаты и показатели рентабельности предприятия. Проведено всестороннюю оценку финансовой устойчивости и состояния управления ею на предприятии. Обоснованы основные направления совершенствования управления финансовой устойчивостью предприятия путем оптимизации структуры капитала, обеспечения платежеспособности и стабилизации финансового состояния. Предложены пути совершенствования

механизма поддержания устойчивого финансового положения предприятий.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, финансовое состояние, платежеспособность, ликвидность, капитал, эффективность, управление предприятием, оптимизация структуры капитала, запас финансовой прочности, операционный рычаг.

ANNOTATION

Prikhodko AK Management of financial sustainability of the enterprise and measures to improve it - Manuscript.

Graduate work "Master of Finance, Banking and Insurance" on the specialty "Finance, Banking and Insurance". - Poltava State Agrarian Academy, Poltava, 2018.

The paper summarizes the approaches of scientists to determine the essence of financial stability, its place and role in the process of economic activity, the content of management of it at the enterprise.

The normative base in the field of financial stability management system is worked out, as well as problems of using the methods of optimizing the activity of the enterprise, raising the level of efficiency and ensuring its solvency, financial independence, as characteristics of profitability and financial stability.

The financial results and indicators of profitability of the enterprise are analyzed. A comprehensive assessment of financial sustainability and the state of management of it at the enterprise has been carried out. The main directions of improvement of management of financial stability of the enterprise by the optimization of the structure of capital, solvency and stabilization of the financial state are substantiated. The ways of improvement of the mechanism of maintenance of a stable financial position of enterprises are offered.

Key words: financial stability, financial status, solvency, liquidity, capital, efficiency, enterprise management, optimization of capital structure, financial strength reserve, operating lever.